

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA – JĘZYK POLSKI 2021/2022

I Ocenianie

1. W Liceum Ogólnokształcącym w Wąbrzeźnie nauczyciele języka polskiego stosują jednolity tryb oceniania, wynikający z WSO i PSO. PSO stanowi uszczegółowienie zapisów WSO, będącego częścią Statutu szkoły.
2. PSO został opracowany w oparciu o:
 - a) rozporządzenie MEN z dnia 03.08.2017 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych;
 - b) Ustawę z dnia 25.04.2019 r. o zmianie Ustawy o systemie oświaty oraz Ustawy - Prawo oświatowe;
 - c) podstawę programową z języka polskiego dla liceum 3-letniego z dnia 27.08.2012 r.;
 - d) podstawę programową z języka polskiego dla liceum 4-letniego z dnia 30.01.2018 r.
3. Nauczycielki języka polskiego:
 - Aleksandra Basikowska (1a, 3b – nauczanie na poziomie podstawowym, 3c – nauczanie na poziomie rozszerzonym);
 - Aneta Jaworska (1a, 2a, 3b, 3c, 3d – nauczanie na poziomie podstawowym; 1a, 2a, 3c – nauczanie na poziomie rozszerzonym);
 - Jadwiga Robaczewska-Gapińska (1b, 2b, 3a – nauczanie na poziomie podstawowym, grupa 3a, 3b – nauczanie na poziomie rozszerzonym).
4. Cele PSO: jasne poinformowanie ucznia i rodzica o wymaganiach wynikających z programu nauczania i stworzenie sytuacji, w której ocena niesie za sobą informację o poziomie wiedzy i umiejętności, określa słabe i mocne strony, motywuje ucznia do dalszej pracy, umożliwia nauczycielowi indywidualizowanie pracy i doskonalenie metod pracy oraz daje uczniowi wskazówki do samokształcenia.
5. Uczeń zostaje zapoznany z wymaganiami edukacyjnymi dotyczącymi poszczególnych partii materiału, z rozróżnieniem na poziom podstawowy i rozszerzony w oparciu o realizowany program nauczania przygotowany przez wydawnictwo Nowa Era do podręcznika „Ponad słowami” (klasy ponadgimnazjalne: III c, III d) oraz wydawnictwo WSiP do podręcznika „Oblicza epok” (klasy ponadpodstawowe: 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b).
6. Każdy uczeń powinien otrzymać w ciągu półrocza co najmniej 6 ocen z obowiązkowych form aktywności.

7. Prace klasowe, sprawdziany, testy kompetencji są obowiązkowe i poprzedzone tygodniową zapowiedzią. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może ich napisać z całą klasą, powinien to uczynić w terminie uzgodnionym z nauczycielem, jednak nie później niż przed oddaniem przez nauczyciela sprawdzonych prac; w szczególnych przypadkach nauczyciel może wyrazić zgodę na termin późniejszy.

8. Formy aktywności i przypisywane im wagi:

L.p.	Forma aktywności	Waga
1.	Praca klasowa; wypowiedź pisemna typu maturalnego	3
2.	Wypowiedź ustna: - typu maturalnego - referat	3 2
3.	Sprawdzian z lektury z *	3
4.	Sprawdzian (test)	2
5.	Sprawdzian diagnozujący, test kompetencji	2
6.	Praca domowa	1, 2
7.	Praca w grupach	1
8.	Aktywność: - podsumowująca lekcję, - podsumowująca pracę w półroczu.	1 2
9.	Projekt	2
10.	Odpowiedź z ostatnich lekcji	1
11.	Kartkówka	1
12.	Praca dodatkowa	1, 2
13.	Dłuższa praca domowa	2
14.	Recytacja	2
15.	Zeszyt	2
16.	Prezentacja wykorzystująca multimedia	2
17.	Udział w konkursach, olimpiadach (poszczególne etapy)	1, 2, 3
18.	Konkurs Omnibus Humanistyczny (na poszczególnych poziomach)	1, 2, 3

9. Najwyższą wagę przyznaje się tym działaniom, które odzwierciedlają umiejętności sprawdzane podczas matury i dają gwarancję samodzielności.

10. Nauczyciel, po dokonaniu uzasadnienia, ma prawo zmienić wagę oceny wystawionej za konkretne zadanie.

11. O wadze innych działań decyduje nauczyciel, biorąc pod uwagę poziom trudności.

12. Ze względu na dużą ilość i obszerność prac pisemnych czas poprawiania może być wydłużony przez nauczyciela wobec ustalonego w WSO, po uzgodnieniu z uczniami.

13. Uczeń ma prawo 2 razy (a uczniowie realizujący poziom rozszerzony 3 razy) w ciągu półrocza zgłosić nauczycielowi przed lekcją nieprzygotowanie do lekcji (nieprzygotowanie to nie może dotyczyć nieprzeczytanej lektury, zapowiedzianego sprawdzianu, powtórzenia, syntezy, pracy domowej zadanej z wyprzedzeniem).

II

Kryteria oceniania poszczególnych form aktywności

1. Praca klasowa może mieć następującą formę:

- a) testu sprawdzającego umiejętność analizy tekstu nieliterackiego;
- b) testu sprawdzającego wiedzę dotyczącą wybranej epoki literackiej lub/i życia oraz twórczości przedstawicieli danej epoki;
- c) rozprawki problemowej, interpretacji utworu poetyckiego, interpretacji porównawczej utworów literackich, wypowiedzi argumentacyjnej;
- d) połączenia kilku form.

Szczegółowe kryteria oceny wypowiedzi pisemnych stanowią załącznik nr 1 (dla 3-letniego liceum) i załącznik nr 2 (dla 4-letniego liceum).

Szczegółowe kryteria wypracowania maturalnego oraz wypowiedzi ustnej maturalnej znajdują się w Informatorach maturalnych dostępnych na stronie CKE (Egzamin maturalny w Formule 2022 – dla absolwentów 3-letniego LO, Egzamin maturalny w Formule 2023 – dla absolwentów 4-letniego LO).

2. Praca domowa – formę ustala nauczyciel i w zależności od niej stosowane są odpowiednie kryteria oceny.

3. Wypowiedź ustna może mieć formę dłuższej, samodzielnej wypowiedzi obejmującej:

- a) wypowiedź typu maturalnego,
- b) zagadnienia zapowiedzianej ustnej syntezy,
- c) większą partię materiału (referat),
- d) odpowiedź z ostatniej lekcji.

Kryteria oceny wszystkich form wypowiedzi ustnych zawarte są odpowiednio w załącznikach 1., 2., 3.

4. Sprawdzian służy sprawdzeniu wiedzy ucznia z literatury (treść i problematyka) i języka oraz wiedzy o epoce literackiej; składa się z różnego typu zadań zamkniętych oraz otwartych, którym przyporządkowana jest punktacja. Ocena wyniku z podsumowania punktów i przeliczenia ich na procenty – schemat – punkt H.

5. Aktywność oceniana jest za każdym razem, kiedy uczeń otrzyma maksymalną liczbę punktów lub na zakończenie półrocza, jeśli zdobyta ilość punktów go satysfakcjonuje. Uczeń może otrzymać plus za przygotowanie do lekcji lub udział w lekcji, jeśli odpowiadał kilkakrotnie, poprawnie merytorycznie, budował odpowiedzi

kilkudzaniową, sam się zgłaszał. Po lekcji uczeń zgłasza się do nauczyciela, który zapisuje plus w karcie aktywności.

Przeliczanie plusów na oceny:

5 i powyżej – bardzo dobry

4 – dobry

3 – dostateczny

2 – dopuszczający

poniżej 2 – uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

6. Praca w grupie. Uczeń zbiera punkty za pracę w grupie na indywidualne konto w opisanym dalej sposób. Nauczyciel, oceniając tę formę, bierze pod uwagę:

a) komunikację, styl pracy,

b) poziom merytoryczny przygotowania,

c) sposób zaprezentowania materiału (poprawność językowa, sprawność, tempo prezentacji, kompozycja, pomysłowość).

Nauczyciel przyznaje po prezentacji grup punkty od 1 do 6 całej grupie, punkty odpowiadają ocenie, przy czym nauczyciel ma prawo niejednolicie ocenić pracę członków grupy w wypadku nierównego wkładu pracy uczniów w danej grupie.

7. Projekt – różne zadania długoterminowe, oceniane wg kryteriów takich jak przy ocenie pracy w grupie.

8. Oceny prac pisemnych oraz ustnej wypowiedzi typu maturalnego wynikają z przeliczenia punktów na procenty i wystawiane są w ujednolicony sposób zgodnie ze schematem:

poniżej 30% - niedostateczny

30 - 34% - niedostateczny +

35 - 42% - dopuszczający

43 - 49% - dopuszczający +

50 - 60% - dostateczny

61 - 69% - dostateczny +

70 - 77% - dobry

78 - 84% - dobry +

85 - 93% - bardzo dobry

94 - 98% - bardzo dobry +

99 - 100% - celujący

III

Informacja zwrotna Relacja nauczyciel – uczeń

1. Uczeń ma obowiązek systematycznie prowadzić zeszyt przedmiotowy i mieć go na każdej lekcji. Obowiązkiem ucznia jest też przynoszenie na każdą lekcję swojego

podręcznika i/lub omawianej lektury. Brak zeszytu, podręcznika, lektury jest traktowane jako brak przygotowania do danej lekcji i skutkuje oceną niedostateczną.

2. Nauczyciel po oddaniu pracy pisemnej (klasowej lub domowej) omawia kryteria oceniania.
3. Uczeń ma możliwość indywidualnie otrzymać dodatkowe wyjaśnienia dotyczące jego pracy po skontaktowaniu się z nauczycielem.
4. Każdą pracę pisemną uczeń otrzymuje z powrotem ocenioną z punktacją lub/i komentarzem słownym bądź samym komentarzem.
5. Nauczyciel wskazuje uczniom sposoby radzenia sobie z trudnościami lub rozwijania uzdolnień.
6. Oprócz oceniania tradycyjnego, nauczyciel stosuje też formy oceniania kształtującego, służące przewyciężaniu trudności i motywowaniu ucznia do pracy za pomocą: komentarza słownego wskazującego mocne i słabe strony pracy, sposoby poprawy, samooceny ucznia, oceny koleżeńskiej.

Relacja nauczyciel – rodzic

1. Rodzic ma prawo zasięgać informacji o postępach ucznia od nauczyciela podczas wywiadówek, za pomocą system informacji LIBRUS lub kontaktując się indywidualnie. Gdy przedmiotem rozmowy ma być praca pisemna ucznia, rodzic musi być w jej posiadaniu.
2. Nauczyciel ma prawo poprosić o zgłoszenie się rodzica na rozmowę interwencyjną.
3. Nauczyciel na prośbę rodzica ma prawo zatrzymać pracę pisemną ucznia, jeśli ten nie przekazuje informacji zwrotnej rodzicom.

V

Nauczanie zdalne

1. W sytuacjach wyjątkowych, np. stanie zagrożenia epidemicznego, proces nauczania odbywa się za pomocą kształcenia na odległość. Proces nauczania jest wtedy pobudzany i kierowany przez nauczyciela przedmiotu w sposób pośredni i ciągły za pomocą różnych mediów pozwalających pokonać dystans. Mediami nauczania mogą być wszystkie środki pośredniczące w procesie komunikowania prezentujące treści nauczania – dziennik elektroniczny Librus Synergia, poczta elektroniczna, grupy społecznościowe, komunikatory, platformy edukacyjne.
2. Nauczyciel dokonuje analizy możliwości zdalnej realizacji tygodniowego/semestralnego rozkładu zajęć poszczególnych grup/klas i dokonuje jego modyfikacji.
3. Nauczyciel uwzględnia potrzeby edukacyjne uczniów, przede wszystkim te wynikające z niepełnosprawności i opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
4. Ocenianie cząstkowe w kształceniu zdalnym jest zgodne z PSO i przebiega w toku uczenia się w taki sposób, że uczestnicy postrzegają je jako naturalne. Dopuszczalne są inne niż tradycyjne formy sprawdzania wiedzy i umiejętności (np. Testportal).

5. Obowiązkiem ucznia jest systematyczne nawiązywanie kontaktu z nauczycielem, aktywny udział w lekcjach zdalnych oraz wykonywanie zleconych zadań. Uczniowie, którzy nie wywiążą się z nałożonych zadań, otrzymują za nie ocenę niedostateczną. W przypadku problemów z komunikacją, np. braku dostępu do Internetu, uczeń ma obowiązek poinformować o tym szkołę.

VI

Dostosowanie PSO do potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

1. Zgodnie z Rozporządzeniem MEN z dnia 30 kwietnia 2013 roku, uczniowie, którzy uzyskali opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o specjalnych potrzebach edukacyjnych, traktowani są indywidualnie z uwzględnieniem zaleceń wynikających z przeprowadzonych badań.
2. Uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych są zarówno ci, u których stwierdzono deficyty, powodujące trudności w uczeniu się, jak i ci, których możliwości są ponadprzeciętne.
3. Nauczyciel zobowiązany jest do szczegółowego zapoznania się z opinią i dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości ucznia zarówno edukacyjnych, jak i psychofizycznych.
4. Dostosowania wymagań wobec uczniów z dysfunkcjami dotyczy poziomu wiedzy i umiejętności zawartych w podstawie programowej. Jednak obniżenie kryteriów jakościowych nie może zejść poniżej podstawy programowej. W związku z tym uczenia należy oceniać wg kryteriów ogólnodostępnych.
5. Wymagania merytoryczne co do oceny pracy powinny być takie same jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzanie pracy może być niekonwencjonalne, np. jeśli nauczyciel nie może odczytać pisma ucznia, może poprosić go, aby zrobił to sam lub odpytać go ustnie z tego zakresu materiału.
6. Najczęściej trudności w zakresie zdobywania wiedzy i umiejętności w zakresie przedmiotu język polski wynikają z:
 - dysleksji rozwojowej,
 - dysortografii,
 - dysgrafii,
 - wad słuchu,
 - wad wzroku,
 - niepełnosprawności ruchowej.
7. Nauczyciel, dostosowując wymagania, powinien:
 - a) Wobec ucznia z dysleksją rozwojową:
 - ograniczyć materiał do koniecznego,
 - omawiać niewielkie partie materiału o mniejszym stopniu trudności,
 - pozostawiać uczniowi więcej czasu do namysłu podczas odpowiedzi, wydłużyć czas przeznaczony na utrwalanie materiału oraz czas na wykonanie zadań, przeczytanie lektury,
 - ograniczyć liczbę zadań do wykonania w domu i na klasówkach,

- dostosować typ zadań do możliwości ucznia,
 - podawać polecenia w prostej formie, sprawdzać zrozumienie poleceń,
 - unikać pytań problemowych,
 - kierować odpowiedziami przez pomocnicze pytania,
 - wyrabiać samodzielność myślenia i działania, jeśli uczeń jest w stanie samodzielnie wykonać zadanie,
 - pobudzać do myślenia i dostrzegać starania ucznia w celu motywowania go do pracy i budowania pozytywnej samooceny,
 - oceniać przede wszystkim treść, stronę merytoryczną, a nie formę wypowiedzi zarówno ustnej, jak i pisemnej,
 - wyrabiać nawyk pracy ze słownikami,
 - możliwie często należy stosować techniki audiowizualne,
 - najważniejsze informacje zapisywać na tablicy,
 - nie oceniać poziomu graficznego pisma, można zaproponować pisanie prac domowych na komputerze lub drukowanymi literami,
 - poziom ortografii można oceniać opisowo, wskazując typ błędów, nad którymi należy pracować, zadawać dodatkowe ćwiczenia ortograficzne,
 - należy wymagać znajomości zasad ortografii i gramatyki,
 - klasyczne dyktanda można zastąpić sprawdzianami polegającymi na wyjaśnianiu zasad pisowni podanych wyrazów,
 - systematycznie przeprowadzać kontrole notatek.
- b) Wobec ucznia z dysgrafią:
- w ocenie prac pisemnych nie brać pod uwagę poziomu graficznego pisma,
 - sprawdziany pisemne wiedzy można zastępować odpowiedzią ustną,
 - w przypadku niemożności odczytania pisma prosić o to ucznia,
 - proponować pisanie prac domowych przy pomocy komputera,
 - pozwalać na prowadzenie zapisów drukowanymi literami.
- c) Wobec ucznia z dysortografią:
- wyrabiać nawyk pracy ze słownikami,
 - wymagać znajomości zasad ortografii i gramatyki,
 - poziom ortografii można oceniać opisowo, wskazując typ błędów, nad którymi należy pracować,
 - zadawać dodatkowe ćwiczenia ortograficzne,
 - klasyczne dyktanda można zastąpić sprawdzianami polegającymi na wyjaśnianiu zasad pisowni podanych wyrazów,
 - systematycznie przeprowadzać kontrole notatek.
- d) Wobec ucznia z wadą słuchu (niesłyszącym lub niedosłyszącym):
- należy stworzyć optymalne warunki odbioru mowy w klasie szkolnej (pierwsza ławka, w pobliżu nauczyciela),
 - zwracać się bezpośrednio do ucznia,
 - sprawdzać zrozumienie poleceń, udzielać dodatkowych wskazówek,
 - stosować metody umożliwiające korzystanie z percepcji wzrokowej,
 - najważniejsze treści zapisywać na tablicy,
 - zadania na sprawdzianie podawać w wersji pisemnej,

- w razie konieczności wydłużyć czas przeznaczony na odpowiedź ustną i pisemną, jeśli uczeń ma problem z posługiwaniem się mową,
 - zwracać uwagę na czytanie ze zrozumieniem.
- e) Wobec ucznia z wadą wzroku (niewidomym lub słabowidzącym):
- zapewnić odpowiednie miejsce w klasie,
 - przypominać o konieczności stosowania sprzętu optycznego,
 - stwarzać warunki do zapoznawania się z lekturami w formie nagrań audio,
 - ograniczyć materiał do koniecznego,
 - dostosowywać formy zadań, ich liczbę do możliwości ucznia, jego tempa pracy,
 - dostarczać teksty do pracy z powiększonym drukiem lub alfabetem Brajla,
 - służyć pomocą, organizować pomoc koleżeńską - jako osoby wspomagające,
 - podczas pisania wypowiedzi stwarzać możliwość korzystania z komputera,
 - sprawdzać zrozumienie zadań przez zadawanie pytań,
 - wydłużyć czas na sprawdzianach, czas przeznaczony na przyswojenie nowego materiału,
 - naciskać na wypowiedzi ustne i komunikację bezpośrednią z uczniem podczas lekcji,
 - ograniczyć formy sprawdzianów pisemnych na rzecz wypowiedzi ustnych.
- f) Wobec ucznia z niepełnosprawnością ruchową:
- dopasować miejsce pracy do potrzeb fizycznych ucznia,
 - w razie potrzeby zapewnić asystenta,
 - zalecać ułatwienia techniczne podczas pisania (komputer, większy format zeszytu, większe litery, grubszy mazak),
 - ograniczyć liczbę i obszerność prac pisemnych,
 - wydłużyć czas pisania pracy w klasie,
 - dostarczać materiały do notatki, np. ksero, karty pracy.

Niezależnie od rodzaju dysfunkcji podczas lekcji powinna uczenia otaczać atmosfera zrozumienia jego problemu i empatii. Należy unikać eksponowania jego deficytów, a pozytywnie motywować do pracy poprzez podkreślanie mocnych stron. Należy stwarzać sytuacje, w których uczeń taki ma szansę osiągać sukcesy na miarę swoich możliwości.

- g) Wobec ucznia zdolnego nauczyciel powinien:
- zachęcać go do samokształcenia, rozwijania zainteresowań,
 - wskazywać możliwości poszerzenia zakresu wiedzy i umiejętności,
 - zachęcać do brania udziału w konkursach i olimpiadach, wspomagać przygotowania,
 - przygotowywać zadania o wyższym stopniu trudności, problemowe,
 - angażować ucznia jako asystenta nauczyciela, np. włączać w proces przygotowania i prowadzenia lekcji.

VII

Ewaluacja przedmiotowego systemu oceniania

1. Informacje o jakości systemu oceniania nauczyciele przedmiotu mogą czerpać od uczniów i ich rodziców w formie:
 - a) rozmów i dyskusji,
 - b) ankiet wypełnianych przez uczniów i ich rodziców.
2. Nauczyciele, zbierając opinie uczniów, rodziców oraz na podstawie własnych obserwacji, mogą dokonać zmian, o których muszą powiadomić uczniów i rodziców i zapisać je w systemie oceniania.
3. Po każdym roku szkolnym nauczyciele w zespole przedmiotowym dokonują analizy PSO na podstawie własnych doświadczeń i wyników konsultacji, w efekcie mogą wprowadzić poprawki, uzupełnienia.

Zespół humanistyczny:

Aleksandra Basikowska

Aneta Jaworska

Jadwiga Robaczewska-Gapińska